

شیمی رنگ

«رشته طراحی دوخت»

گردآورنده : فتح اله زاده

دانشگاه فنی حرفه ای

جلسه دهم

علاوه بر قوانین موجود، جنبه های روان شناختی رنگ و واکنش های فیزیکی در برابر رنگ ها هم باید در نظر گرفته شوند. نکات دیگری هم وجود دارد که هم در مبحث رنگ و هم در مبحث موتیف و تکنیک باید به آنها توجه کرد از جمله:

موقعیت جغرافیایی و محل زندگی افراد: مثلا در مناطق سردسیر به علت وجود رنگ های سرد در محیط، رنگ هایی مثل زرد پررنگ، قرمز تیره و سبز مورد توجه اند و برعکس در مناطق گرمسیر رنگ هایی که با دیدن آنها احساس خنکی ایجاد شود. یا به علت وجود فراوان رنگ سبز در طبیعت شمال کشور، چشم کمبود رنگ مکمل را حس می کند به همین دلیل رنگ قرمز در لباس افرادی که در چنین محیط هایی زندگی می کنند نه زیاد به چشم می خورد.

فرهنگ و سنت ها: مثلا در فرهنگ ایرانی سیاه رنگ عزاست. اما در برخی فرهنگ ها سیاه علامت و سنبل خوشی است و سفید نشانه عزاست.

سن و مد

رنگ علاوه بر واکنش های روانی، واکنش های فیزیکی هم به دنبال دارد. برای مثال با دیدن رنگ های آبی و سبز احساس سرما و رنگ های قرمز و نارنجی احساس گرما بوجود می آید. رنگ های گرم، تحریک کننده اند و موجب تشدید جریان خون می شوند و رنگ های سرد آرام بخش هستند و موجب کند شدن جریان خون می گردند.

البته تاثیر رنگ ها از لحاظ واکنش های روانی در همه یکسان نیست و کششی را که نسبت به رنگی خاص در فردی ایجاد می شود نمی توان از دیگران هم انتظار داشت. زیرا سلیق، فرهنگ ها و سنت های قومی ملی مختلف و حتی خاطرات در این امر تاثیر میگذارند.

در اینجا به بعضی تاثیرات روانی و فیزیکی چند رنگ اشاره می کنیم:

زرد: زرد رنگ توجه و شادمانی است. بخصوص هنگامی که بین رنگ های تیره قرار بگیرد. اما درخشندگی بیش از حد آن موجب خستگی می شود و با پرتو افکنی شدیدش بیننده را از خود دور کرده، بعد از مدت کوتاهی ایجاد

دلزدگی می کند. از گذشته های دور مردم به این تاثیرات پرتو افکنی معتقد بودند. این رنگ در سطح وسیع آزار دهنده و ایجاد ناراحتی و اضطراب می کند.

رنگ بیداری و آفتاب است برای لباس های فصل بهار مناسب است. رنگ مناسب سنین جوانی است. این رنگ در کنار بقیه رنگ ها به جلو می آید و سایر رنگ عقب تر بنظر می رسند. از این خصیصه در برطرف نمودن عیوب اندامی استفاده می شود. زرد روی صورتی رنگ می بازد و به سبز متمایل می شود.

آبی: آبی مقابل زرد است و رنگی است سرد. آبی ایجاد آرامش می کند و مانند دایره عمق و فضای معنوی دارد. ضربان و تنفس با دیدن رنگ آبی کند می شوند و بدن در حالت استراحت و رضایت قرار می گیرد. تاثیر رنگ آبی هنگامی که با اشکال منحنی همراه شود، بیشتر می شود.

افرادی که آبی می پوشند خود را مستقل، خودمحمور، با حس تملک، تغییر ناپذیر و قابل اعتماد معرفی می کند. پوشیدن لباسی به این رنگ جهت شرکت در مصاحبه های شغلی توصیه می شود. نماد بانکهای برخی کشورها به دلیل ایجاد حس اعتماد است.

آبی فیروزه ای و آبی نفتی برای پوست های گندمی و سفید مناسب است. آبی هرچه روشن تر شود برای سنین پایین تر مناسب است. آبی رنگ تنش زدایی و بهبودی است به همین دلیل در لباس کادر درمانی بیمارستان ها از آن استفاده می شود. رنگ پاکیزگی و نظافت است.

بنفش

رنگ بنفش ترکیبی از طیف رنگ های گرم و سرد یعنی عشق و آرامش، رنگ های قرمز و آبی می باشد. بنفش از قدیم نماد اشراف، قدرت و ثروت است. بنفش همچنین به ترویج حس خلاقیت و قوه تخیل کمک می کند؛ زیرا این رنگ غالب در طبیعت نیست. از رنگ بنفش استفاده گوناگونی می شود. سایه های سبک، که خیلی نرم و ظریف است، می تواند یک حس رمانتیک ایجاد کند. سایه های تیره تر احساس سنگین تر و دمدمی مزاج بودن را القا می کند و در بعضی مواقع حس بی ثباتی و سر سختی را می دهد.

* بنفش روشن حس لطافت، حس نوستالژی و رومانتیک را القا می کند.

* بنفش تیره حس دمدمی مزاج بودن، سر سختی، دلنگی و ناامیدی و در بعضی مواقع حس قدرت طلبی و نظارت را القا می کند.

قرمز: قرمز رنگی است گرم و دارای نیروهای برون گرا؛ انرژی و تحرک فراوان که نگاه را به سمت خود می کشاند و ایجاد شور و هیجان می کند و در عین حال می تواند آزاردهنده و محرک اعصاب باشد. ضربان قلب و تنفس با دیدن رنگ قرمز تند می شود و فشار خون افزایش می یابد. از آنجا که این رنگ محرک اشتها است اغلب برای رنگ لباس پیشخدمت های رستوران ها استفاده می شود. برای پوست های سفید، گندمی و سبزه (نه خیلی تیره) مناسب است. افرادی که پوستشان قرمز و گلگون است می توانند از ترکیب قرمز با سفید یعنی صورتی یا ترکیب با سیاه یعنی رنگ زرشکی استفاده کنند. اگر فردی دارای عیبی در اندام باشد که بخواهد آن را کمتر نشان دهد نباید رنگ قرمز را در این قسمت از اندام بکار برد.

معانی سنتی که به رنگ داده می شود از زمانی به زمان دیگر و از مکانی به مکان دیگر تغییر می یابند. در طراحی مواقعی پیش می آیند که باید به ارزش های سنتی رنگ توجه کنیم. مثلاً رنگ زرد در شرق دور جایگاه رفیعی دارد اما در ایالات متحده به کلی وضع این رنگ متفاوت است. این رنگ در چین نشانه طول عمر و جامه زرد، مختص خدا و پادشاه و امپراتور بوده است. چینیان این رنگ را بسیار می پسندند. نو عروسان هندی چون نو عروسان روم باستان، زرد می پوشند. در مصر باستان رنگ زرد، رنگی متشخص بوده است و آن را برای حفاظت از مردگان بکار می بردند. در آیین فارغ التحصیلی رنگ زرد نماد رشته پزشکی است. در فرهنگ غربی، رنگ زرد معمولاً معنای ترس را القا می کند. رنگ سرخ در روم باستان نشانه پادشاه با اقتدار بوده و در فرهنگ امریکایی نشانه عزاداری است. رنگ سفید از دیر زمان نماد خلوص و تقدس بوده است. در شریعت اسلام سفید نشانه اوج پاکی است. این رنگ برای ژاپنی ها مرگ را در نظر می آورد، در صورتیکه در بیشتر فرهنگ ها سیاه نشانه عزاداری و رسمی بودن است.